

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ*

The Public Participation in Government of Sripana Sub district Municipality, Seka District, Bueng Kan Province

พระมหาเสกสรรค์ ปญญาวุฒ (จอมมะณี), สุรพล พรหมกุล¹ และภาสกร ดอกจันทร์²

Phramaha Seksan Panyavutho (Jommanee), Suraphon Promgun and Pasakorn Dokchan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี²

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

Thepsatri Rajabhat University Thailand

Corresponding Author, E-mail: saksunjom2021@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครอง 2) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตามปัจจัยส่วนบุคคล และตามหลักสุจริต 3) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 400 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน และการมีส่วนร่วมตามหลักสุจริต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

*ได้รับบทความ: 9 สิงหาคม 2564; แก้ไขบทความ: 13 กันยายน 2564; ตอรับตีพิมพ์: 26 ธันวาคม 2564

Received: August 9, 2021; Revised: September 13, 2021; Accepted: December 26, 2021

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบล ศรีพนา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงานต่างกันการมีส่วนร่วมในการปกครองไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีการศึกษา รายได้ต่อเดือน และการมีส่วนร่วมในการปกครองตามหลักสุจริต 3 ต่างกันมีส่วนร่วมในการปกครองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบล ศรีพนา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า เทศบาลควรให้ประชาชนเข้าร่วมประชุม วางแผนพัฒนาด้วย เพื่อปรับปรุงการปกครอง ตรวจสอบการทำงานเพื่อป้องกันการทุจริต ร่วมประเมินผลงานทุกปี อีกทั้งต้องมีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชน เสียสละทุ่มเทการทำงานด้วยความจริงใจเป็นแบบอย่างให้กับชุมชนสืบไป

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน; การปกครอง

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the level of public participation in the governance; 2) to compare levels of public participation in the governance based on the samples' personal factors; 3) to study guidelines for promoting public participation in the governance of Sripana Sub-District Municipality, Seka District, Bueng Kan Province. The sample group was 400 people in Sripana Sub-district and 10 key informants. The Instrument are questionnaire and Interview. The statistics used were: Percentage, Mean and Standard Deviation, t-test and One-way ANOVA. The in-depth interview was used to collect the data and later the data were interpreted by contextual content analysis technique.

The research results were as follows:

1. The level of public participation in the governance of Sripana Sub-district Municipality in overall was at the high level in all four aspects. The participation based on the Three Sucarita (Good Conduct) was at the high level.

2. The comparative results of the levels of public participation in the governance of Sripana Sub-district Municipality revealed that people with difference in sex, age, work experience had indifferent participation in governance. The people differences in education, monthly income and the Three Sucarita showed different participation in governance.

3. The guidelines for promoting public participation in the governance of Sripana Sub-District Municipality are that the municipality should allow people to attend the meeting to create the development plan to improve governance and to examine the work to prevent corruption every year. In addition, there is a need to establish human relations with the people with sacrifice, devotion of work with sincerity and being a model for the community.

Keywords: Public Participation; Administration

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ และกำหนดให้การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นและต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม (มาตรา 282 มาตรา 283 มาตรา 284) การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นในด้านการแก้ปัญหาหรือการพัฒนา โดยร่วมกันคิด พิจารณา ตัดสิน การร่วมปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อประชาชนเอง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย โดยเฉพาะฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการยอมรับอย่างเป็นฉันทามติในการดำเนินงานที่เกิดขึ้น การมีส่วนร่วมเป็นหลักธรรมาภิบาลข้อหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับข้ออื่นๆ เป็นการร่วมมือโดยเข้าไปมีส่วนในงานของส่วนรวม งานของส่วนรวมย่อมเกิดประโยชน์แก่คนหมู่มากและควรที่จะพิจารณาถึงประโยชน์สูงสุดของกลุ่มคนหมู่มากที่สุด นอกจากนั้นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการยังกำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เช่นกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจหรือเป็นองค์ประกอบที่ขาดมิได้การปกครองท้องถิ่นคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนปกครองตนเองหรือกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชน ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นความจำเป็น ดังเห็นว่ามีกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนของประชาชนซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้ง นอกจากนั้น ยังกำหนดให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ตรงจุดแก้ปัญหาได้รวดเร็วสร้างความโปร่งใส รวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนความเป็นเจ้าของชุมชนและเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ดังนั้นการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การเกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ เป็นรากฐาน

ของการพัฒนาประชาธิปไตยนั่นเอง

ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นประเด็นสำคัญที่สุดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประชาชนที่ประชาชนจะได้รับการกระจายอำนาจซึ่งการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือ ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนโดยในส่วนของภาครัฐทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก็เร่งดำเนินการตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากที่สุดสำหรับในภาคประชาชนอันเป็นไปสู่ท้องถิ่นก็คือการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น การถอดถอนผู้บริหารการตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการที่จะทำให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลประสบความสำเร็จสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

จากสถานการณ์ของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงและทางอ้อมต่อวิถีการดำรงชีพของประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ที่มีเนื้อหา สาระเกี่ยวกับการปรับปรุงสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของรัฐ การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการเร่งรัดให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดบริการสาธารณะไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็ว ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารงานและการให้บริการสาธารณะของรัฐเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น เทศบาลตำบลเป็นหน่วยองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง เป็นรูปแบบของการปกครองที่เกิดจากการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่นเพื่อวัตถุประสงค์ในอัน ที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสการเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการปกครองท้องถิ่น ด้วยตัวเอง เพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมี องค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือ เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้ง มีอิสระในการปกครองตนเอง มีขอบเขตของการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ มีบุคคลากรปฏิบัติงานของตนเอง มีอำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบ กฎหมายท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท มีการควบคุมดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐ และประชาชน โดยมีส่วนร่วมจากผลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกแห่งจะต้องมีการเตรียมการเพื่อรองรับมาตรการในการถ่ายโอนภารกิจ งบประมาณ และอัตรากำลังจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม เมื่อคำนึงถึงข้อเท็จจริงของการมีส่วนร่วมประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยที่ผ่านมา พบว่าระบบที่เป็นอยู่ยังไม่พัฒนาได้ทันกับการขยายตัวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสภาพการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งยังไม่สอดคล้องกับทิศทางการปรับบทบาทภารกิจของรัฐดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจ และแนวทางการดำเนินการเพื่อนำไปสู่จุดหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงานและโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องและประสานสนับสนุน ในจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นมีความชัดเจนยิ่งขึ้นจึงได้เล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขึ้น เพื่อสร้างประโยชน์ในการพัฒนา เสริมสร้างความเข้มแข็ง เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาว่าประชาชนมีส่วนร่วมต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลตำบลศรีพนา มากน้อยเพียงไร และความคิดเห็นของประชาชนในการมีส่วนร่วมการบริหารงานเทศบาลตำบลศรีพนา มากน้อยแค่ไหน เพราะผู้ศึกษาได้อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลศรีพนา และได้มีโอกาสสัมผัสกับผู้บริหารเทศบาลตำบลศรีพนา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบริหารงานของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เพื่อนำหลักผลการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในเทศบาลตำบลศรีพนาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและจำแนกตามหลักสุจริต 3
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม

(Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 10 คน ประชากร ได้แก่ ประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 30,507 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 400 คน ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการของ Taro Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และอธิบายถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม โดยจำแนกเป็นปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (T-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นสามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่าง จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ สามารถสรุปสาระสำคัญของผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ตามหลักสุจริต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กายสุจริต รองลงมาคือ มโนสุจริต และวจีสุจริต ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกันมีส่วนร่วมในการปกครองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในขณะที่

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และการมีส่วนร่วมในการปกครองตามหลักสุจริต 3 ต่างกัน มีส่วนร่วมในการปกครองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า เทศบาลควรให้ประชาชนเข้าร่วมประชุม วางแผนพัฒนาด้วย เพื่อปรับปรุงการปกครอง ตรวจสอบการทำงานเพื่อป้องกันการทุจริต ร่วมประเมินผลงานทุกปี อีกทั้งต้องมีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชน เสียสละทุ่มเทการทำงานด้วยความจริงใจเป็นแบบอย่างให้กับชุมชนสืบไป

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนมีความใกล้ชิดกับเทศบาลสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปกครองหรือการบริหารงานในเทศบาลได้อย่างเสรีจึงสามารถที่จะมีส่วนร่วมได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับวสันต์ จันทจร (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งขัดแย้งกับสิทธิธินันท์ วารุณสหรัชภณ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลางส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ พบว่า

2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการปกครองไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนในชุมชนชนบทไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย มีความเท่าเทียมกันในด้านความคิดเห็นหรือการแสดงออกเกี่ยวกับสิ่งที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาในชุมชนสังคม สอดคล้องกับบุศรา โพธิสุข (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน

จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกันชัดเจนกับแพทริยา พลอยไป (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการปกครองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนในเขตการปกครองของเทศบาลตำบลศรีพนา ไม่ว่าผู้มีอายุน้อยหรืออายุมากก็ตามย่อมได้รับโอกาสในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี อีกทั้งคณะผู้บริหารก็ไม่ปิดกั้นการแสดงออกด้วย ชัดเจนกับบุศรา โพธิสุข (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการปกครองแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาคือสิ่งที่แยกประเภทของคนออกเป็นกลุ่มโดยการปลูกฝังมาจากสถาบันการศึกษาในอดีตก็เป็นได้ ผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ไม่เหมือนกันย่อมส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ในการพัฒนาชุมชนด้วยข้อมูลที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับบุศรา โพธิสุข (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า และการศึกษา ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ชัดเจนกับแพทริยา พลอยไป (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงานตำบล

3. ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมในการปกครองแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่รายได้พอเพียงต่อการดำเนินชีวิตนั้นย่อมส่งผลให้เขามีเวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น เมื่อประชาชนสามารถบริหารเวลาก็น่าจะมีความกังวลน้อยลงจึงทำให้สามารถมีเวลาในการคิดวิเคราะห์เพื่อช่วยเหลือชุมชนได้นั่นเอง ในขณะที่ประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งที่มีรายได้น้อยก็อาจส่งผลต่อการดำเนินชีวิต การเสียสละเพื่อสังคมก็มีแต่อาจมีน้อยหรือมีเวลาในการช่วยเหลือที่จำกัด ส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการปกครองก็อาจทำได้ด้วยความรีบเร่งก็เป็นไปได้ สอดคล้องกับบุศรา โพธิสุข (2558) ได้ศึกษา

วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันการมีส่วนร่วมในการปกครอง ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การทำงานของประชาชนไม่ว่าจะมากหรือน้อยปี ไม่เป็นส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมในการปกครองของเทศบาล อาจเกิดจากเทศบาลเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม ไม่แบ่งแยก และอีกอย่างหนึ่ง ประสบการณ์ทำงานที่หลากหลายสาขาอาชีพอาจจะเป็นส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมก็เป็นได้ เพราะบางสาขาอาชีพไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์หลายปี แต่ก็มีส่วนสำคัญในการปกครองของเทศบาล และบางสาขาอาชีพก็จำเป็นต้องมีประสบการณ์การทำงานมากเช่นกัน ขัดแย้งกับแพทริยา พลอยไป (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ประสบการณ์ในงานพัฒนาท้องถิ่น ส่วนระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงาน

5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ตามหลักสุจริต 3 พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนต้องอาศัยหลักสุจริต 3 ในการปกครองท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรม ป้องกันการทุจริตในชุมชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ทั้งทางการมีส่วนร่วมโดยตรง (กายสุจริต) การแสดงความคิดเห็น (วจีสุจริต) และการตัดสินใจ (มโนสุจริต) สอดคล้องกับฐิติธินา ใจเพียร (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเหมืองงา อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน: ภายใตกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยเนชั่น พบว่า ควรมีการสร้างกลไกหรือช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าการทำเวทีประชาคมเจ้าหน้าที่ควรประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการตามแผนให้ประชาชนทราบความก้าวหน้าโดยตลอด ควรจัดตั้งบอร์ดประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละชุมชน ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนด้านระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ ควรการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในแผนการดำเนินงาน การติดตามการตรวจสอบผลการดำเนินงานการใช้งบประมาณ

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกมิติ โดยการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาเรียนรู้ เข้าถึงการทำงานในการปกครองของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการบูรณาการเชื่อมโยงกันระหว่างวิถีชีวิตของประชาชนกับการดำเนินการส่วนต่างๆ ในการปกครองของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอลำทะเมนชัย ในด้านการปกครองท้องถิ่นโดยรอบด้านทุกมิติ

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับท้องถิ่นอื่นๆ ด้วย โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศจากผลการวิจัยไปปรับใช้ในพื้นที่นั้นๆ

2.2 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบล และผู้นำท้องถิ่นอื่นๆ ด้วย โดยนำผลการวิจัยประยุกต์ให้เป็นการปฏิบัติการที่เห็นได้จริง ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบลในพื้นที่อื่นๆ ที่มีจุดเด่นด้วย

3.2 ควรศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลตำบล โดยใช้หลักธรรมอื่นๆ ด้วย

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การมีส่วนร่วมในการปกครองของเทศบาลตำบลศรีพนา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้านคือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผลที่เกิดจากโครงการหรือแผนงานที่เทศบาลจัดขึ้น เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่เพิ่มขึ้น และในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองของเทศบาลนั้น หลักธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการปกครองของผู้นำท้องถิ่น และผู้อยู่ใต้การปกครองคือ ความเป็นผู้มีสุจริต 3 ได้แก่ กายสุจริต วาจาสุจริต และมโนสุจริต นั่นคือ การประพฤติตนเป็นผู้มีกาย วาจา ใจ ที่ดีงามในการอยู่ร่วมกันและการพัฒนาท้องถิ่น

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- รัฐติอลีนา ใจเพียร. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเหมืองงาอำเภอลำพูน จังหวัดลำพูน: ภายใต้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตศึกษา). ลำปาง: มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- บุศรา โพธิสุข. (2558). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่.
- แพทริยา พลอยไป. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษาความคิดเห็นพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอมือง จังหวัดราชบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา, 4(4), 108-115.
- วสันต์ จันทจร. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สิทธิธัญช์ วารุณสรัชฌณ. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดา อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.